

אויפרוף

פון ע. ה. פון העברעאישען וועלט-פערבאנר

די ערשטע 100,000 סלעים-קויפער אין יאהר תרצ"ב וועלען זיין די חלוצים וועלכע וועלען געהן בראש פון דער מחנה און די גאנצע מחנה וועט קומען נאך זיי.

עס זענען פערהאן דריי מינים סלעים: (1) א פאלקס-סלע (1 זלאטי) 2) א גאלדענער סלע (5 זלאטי) און א יוגענד סלע (50 גר.) דער יוגענד סלע קומט ארומנעמען די יודישע יוגענד, סיי די שול-יוגענד און סיי די, וואס אוי-סער איהר אלס שותפים אין בנין פון דער העברעאישער וועלט-ליגע.

און אז מען וועט אייך פרעגען צו וואס איז דער סלע? זאגט איהר ענט-פערן: דער סלע איז צום ארגאניזירען דעם העברעאישען וועלט-בעוועגונג, צו שאפען דעם העכסטען ארגאן, וועלכער וועט דארפן א יסהאלטען מאטעריעל און גייטטיג די העברעאישע ערציהונג, די העברעאישע ליטעראטור, די העברע-אישע קונסט, די העברעאישע שאפונג און אלע איהרע פארמען.

יוד! קויף דעם סלע פון „ברית“ און בעטייליג זיך אין שאפען א פונדאמענט פאר אונזער העברעאישען קולטורעלען קיום!

צ. ק. פון העבר. וועלט-פערבאנר

מיט חברים-גרונט

דער צענטראל-קאמיטעט:

י. גוטמאן (בערלין), מ. גארדאן (ווארשא), ש. גליקסמאן (בערלין), ש. גרינוואלד (בערלין), ד"ר ש. וויינבערג (בערלין), ד"ר יעקב כהן (ווארשא), ד. ליפעיץ (קאוונא), ד"ר מ. סאלאוויטשיק (בערלין), מ. קליינמאן (לאנדאן), ד"ר מ. קלומעל (ווארשא), ד"ר דאווידא. וויטש (בערלין), ד"ר א. ראזענטאל (בערלין).

יורדיש אויפ'ן גרונד פון אינטערפער-טירען די געהעריגע פונקטען פון דער קאנצעסיע, קען מען צוזאמענרופען א רייע היגע יוריסטען און דעם ענין פעסטשטעלען. יעדענפאלס ביי יורדי-שע פראגען וועלען מיר געוויס געווא-נען.

ביורא „פאראדא“, אלע 35.

ערלעדיגט אלערליי אמטליכע ענינים ווי ביטעס אין רעגירונגס-אמטען און געריכטס-אינסטיטוציע, שטייערען-פרא-גען און אינדוסטריע-געזעצן. בעזונדערס ווערט אויפגעקוקט גע-מאכט, אז עס איז אנגאזשירט געווא-רען א ספעציאליסט אויף אדריכטאפיה-רען ווינדקאציעס, מיט א לאנגיעהרי-גער פראקטיק.

אבער איצט בין נאקעט און בלויז-האט פעלדמאן געזאגט-און וואס הויב איך אן צו טהון. דו ביזט נישט נאקעט, נאר זעהר רייך-האט יאהאן געזענטפערט-און קיין געלד וועט דיר נישט פעהלען, איך וויל דיר געבען אלץ וואס דו וועסט נויטיג האבען און ווען איך וויל האבען אלץ אדורכגעפיהרט און דו וועסט דין פער-מעגען צוריק האבען, וועסטו מיר דאס אפגעבען.

נונציוס יאהאן האט ווירקליך זיין צוזאג ערפולט, ער האט אינטערוויענירט ביים פויבסט. וועלכער האט אויך גע-פונען אז מען דארף פעלדמאנען אלץ צוריקגעבען און נאך 8 טעג האט פעלד-מאן מיט זיין פרוי שוין צוריק געוואוינט אין זיין הויז. וועלכעס איז א געזעצ-גאנגען אלס זיין אייגענטום, און פון דער קירך האט ער בעקומען א זעהר גרויסע סומע געלד ער זאל האבען דערווייל צו לעבען ביז עס וועט פאר-מעל אדורכגעפיהרט ווערען דאס צו-ריקגעבען איהם זיין גאנץ פערמעגען. וואס עס האט געדארפט פארקומען אין די נאנהאטע טעג.

ערשט יעצט האבען פעלדמאן מיט זיין פרוי אנגעהויבען טראכטען וועגען זייערע קינדער, זייער איינציגען זון וויקטאר און זייער איינציגע טאכטער מרים. נישט וויסענדיג וואו זיי זאלען אנהויבען זיי צו זוכען. (סוף קומט).

חשוב'ע חברים! די העברעאישע קאנפערענץ, וואס אין פארגעקומען אין בערלין אין די טעג ו'-ח' תמוז ה. י. האט פראקלאמירט די שאפונג פון א „ברית עולמית“ (העברע-אישען וועלט-פערבאנר). וועלכער האט זיך געשטעלט אלס אויפגאבע אריינצו-נעמען אלע ארגאניזאציעס, אינסטיטוצ-יעס און פערזאנען, וועלכע ארבייטען אויפ'ן געביט פון דער העברעאישער קולטור. דער העברעאישער וועלט-פער-באנר האט שוין געמאכט זיינע ערשטע שריט. די וועלט-ליגע קומט פערמיידען די סכנה, וועלכע בערדראהט אונזער גיי-טיגע עקזיסטענץ, זי וויל אונטערשטיצען די שוין עקזיסטירענדע אנטשאלטען, פערברייטערען אונזער ארבייט אויפ'ן געביט פון דער העברעאישער ערציהונג, די העברעאישע יוגענד-בעוועגונג און העברעאישע ליטעראטור.

דעם ווינקעל-שטיין פאר דער ארגאני-זירונג פון ברית לעגט דער „סלע“. דער סלע איז אפליכט פאר יעדען יודישען מאן און פרוי, וועלכע זענען אינטערעסירט אין קיום פון דער העב-רעאישער קולטור. ווער עס קויפט אויס דעם סלע לעגט צו זיין האנד צו דער פערפעקטיונג פון אונזער יודיש ווערק, ווערט פעררעכענט אלס מיטגליד פונ'ם „ברית“ און בעטייליגט זיך אין די וואה-לען צום העברעאישען וועלט-קאנגרעס. די ערשטע סלע אקציע פון דער העב-רעאישער וועלט-ליגע איז — די ערשטע העברעאישע פאלקס-צעלהונג אין אלע יודישע ישובים.

די סלע-אקציע דארף אלעמען בע-ווייזען כלפי פנים און כלפי חוץ, אז דאס יודישע פאלק וויל די אויפלעבונג פון דער העברעאישער קולטור. ביז'ן ערשטען העברעאישען קאנגרעס דארפען מיר נעמען אונטער דער פאהן פון ברית

100,000 סלעים קויפער.

אויב די עלעקטראוויניע וועט וועלען געבען דעם מאטאר-קראפט און דערמיט זיך אליין שלאגען. דאס איז אבער שוין א יודישע פראגע, ווארום אין פרינ-ציפ, לויט'ן אבמאך מיט דער עלעק-טראוויניע טאר זי נישט אינטע-רעסירען און אריינדרענגען אין דער פראגע, צו וואס עמיצער ברויך א מא-טאר און וואס ער ארבייט מיט איהם, דאס איז נישט זייער ענין.

אגב האט זיך מיט דער דאזיגער אנפראגע שוין געוואנדען צו דער אויפ-זיכטס-מאכט דער פערזאן פון די היגע עלעקטריע-אינסטאלאטארען — און דער ענטפער, ווי עס איז פארזוהען וועט זיין א גיכטיגער פאר דער שטאט. און נאך עפסיג: אויב עס האנדעלט זיך וועגען קעמפען מיט דער עלעקטראוויניע

עס איז אומבעדינגט דער חוב פון דער קהלה-פערזאנלעכע צו שאפען אין די גאר נאנטסטע טעג א מצה-קאמי-סיע ביי דער קהלה, וועלכע זאל קודם-כל צוטרעטען צום איינקויף פון מעהל צו די ביליגסטע פרייזען, דאן מוז די קאמיסיע זעהען צו ווירקען מיט אלע מעגליכקייטען, אז דאס באקגעלד זאל נישט אויסקומען טייער, און גלייכציי-טיג דארף שוין אנגעהויבען ווערען די זאמעל-אקציע פון קמחא צווישען דער היגער יודישער בעפעלקערונג, כדי די גרויסע צאהל הונדערטע יודישע פא-מיליעס זאלען וועגיגסטענס אין פסח האבען א שטיקעל מצה.

מען דארף צו דעם צוטרעטען ווי אמשעלסטען, ווייל עס איז שוין די העכסטע צייט.

י. פ.

ווי אויף דארף מען ראציאנעל קעמפען געגען דער עלעקטראוויניע

צו דער אויפמערקזאמקייט פון פערזאנן פון קאנסומענטען פון עלעקטרישען שטראם.

וואס געפונען זיך אין בעטרעפערדען הויז, ווערען צוגעצויגען צו דער די-נאמא-מאשין, וועלכע ווערט געטריבען מיט'ן שטראם פון דער היגער עלעק-טראוויניע.

דערמיט וועלען מיר דערגרייכען זעהר פיעל, ווארום אין דער צייט, ווען א קילאוואט בעלייכטונג קאסט 98 גראשען, בעטרעפט דער פרייז פון א קילאוואט 42 גר., דאביי דארף מען נאך נעמען אין אכט, אז די עלעקטרא-וויניע רעכענט פאר קראפט די ער-שטע 40 שעה צו 35 גר. אין די וויי-טערדיגע שעה'ן צו 15 גר., ה. ה. אז א דורכשניטליכע קילאוואט-שעה און א מאטאר, וואלט בעטראפען אנ'ערך פון 30 גר.

ווען מיר נעמען אין אכט, אז ביים פראדוצירען פון דער דינאמא-מאשין בעלייכטונג ענטשטעהט צוזאמען א פערלוסט פון 20 פראצענט, קומט אויס, אז א קילאוואט וועט פון דער דינאמא-מאשין קאסטען אנ'ערך 35 גר. אנש-טאט וואס ביז איצט קאסט 98 גר. ווען מיר זאלען אפילו אנגעמען אז די עלעקטראוויניע וועט דאביי רעכע-נען דעם העכסטען מאקסימאלען פרייז דאס הייסט 52 גר. און דערצו צוגעבען דעם פערלוסט פון 20 פראצענט, וועט אויסקומען 63 גר. א קילאוואט, וואס איז אויך אין בעצוג צום יעצטיגען פרייז גענוג ביליג.

מיר מוזען נאך דערגריי אנווייזען, אז א פערד-קראפט ווערט גערעכענט אויף 736 וואט, פון וועלכע עס דארפען ארונטערגערעכענט ווערען 20 פראצ. ד. ה. עס בלייבט פאר בעלייכטונג 588 וואט.

וועלטספערשטענדליך איז א פראגע

עס איז שוין די העכסטע צייט!

(וועגען אנהויבען א מצה-אקציע)

זאל נישט דארפען צעהלען קיין קמחא פון יעדען קילא מעהל, ווייל ער איז דאס נישט אומשטאנד. און אויב מען זאל דאס נעמען אין אכט, דאס הייסט, אז דאס מעהל זאל בעפרייט ווערען פון קמחא, מוז דאך די גאנצע קמחא געזאמעלט ווערען בעזונ-דער און אזוי ווי דארימקייט איז היינט אזוי שרעקליך גרויס, מוז דאך די זא-מעל-אקציע זיין א זעהר ברייטע — אין דאס איז דאך שוין אליין א גענוגענדער מאטיוו, אז די אקציע זאל זיך אנהוי-בען וואס פריהער און היינט, ווען מיר האבען נאך 7 וואכען צו פסח איז דאכט זיך שוין גארנישט צו פריה.

דער קאמף, וואס איז דורך אונזער שטאט, ווי דורך אלע אנדערע שטעט אין פוילען, אנגעהויבען געווארען גע-גען די אויסנוצערשע אפטייטען פון דער עלעקטראוויניע, מוז און ספא אין זיין גאנצער שארפיקייט פארטאגזעצט ווערען.

אבער, אויסער מיט פערשידענע דע-מאנסטראציעס און ארויסטרעטונגען דארף בעיקר דער קאמף געפיהרט ווערען מיט ראדיקאלע מיטלען, וואס זאלען די עלעקטראוויניע נישט בלויז פשוט-גען, נאר צווינגען צו פערקלענערן די פרייזען פון עלעקטרישען ליכט. ריכטיג האט אין פאריגען נומער פון דער „טשענסטאָקאווער צייטונג“ אנגע-וויזען ה' בן-חיים, אז דער קאמף מיט דער עלעקטראוויניע דארף געפיהרט ווערען מיט מעשים, אז מען דארף מיט'ן פא פון דער קאנקורענץ נויטען די עלעקטראוויניע צו פערקלענערן די פרייזען.

איך וויל דא אויך אויפגעהבן א פראיעקט, וועלכער דארף אומפערדיג גענומען ווערען אין בעטראכט אלס קאנקרעטער קאמפס פארשלאג: א רייע גרעסערע הייזער פון אונ-זער שטאט, וועלכע צעהלען צעהנ-דלינגער לאקאטארען מיט הונדערטער לעמפ, דארפען זיך ווענדען סאלידאריש צו דער עלעקטראוויניע וועגען איבער-רייסען זיי דעם עלעקטרישען שטראם, אבער נישט לשם דעמאנסטראציע, נאר פאקטיש איבעררייסען.

דאן דארף אונזעקעשטעלט ווערען אין יעדען איינעם פון די גרויסע היי-זער א דינאמא-מאשין, דאס איז סך-הכל פערבינדען מיט א האוצה פון עטליכע הונדערט זלאטעס, אלע ליניעס

די פראקטיק פון אלע יאהר האט אונז בעוויזען, אז דאס אנהויבען די מצה-אקציע נישט אין דער ריכטיגער צייט ברענגט א שאדען דער היגער יודישער בעפעלקערונג און די אקציע ווערט דאדורך נישט אדורכגעפיהרט אין דער געהעריגער פארם און ברענגט נישט די נויטיגע רעזולטאטען.

און אויב מיר האבען אין אנדערע יאהרען זיך געקענט ערלויבען צו פער-נאכלעסיגען דעם טערמין און אנצוהוי-בען די אקציע שפעטער, דארף מען דאס היי-יאהר געוויס נישט טהון, ווייל די הייריגע מצה-אקציע דארף האבען פיעל מעהר אויפמערקזאמקייט.

קודם-כל האבען מיר דאך נישט קיין פעסטע און זיכערע קהלה, וועלכע זאל אויף זיך טראגען די פולע פערזאנט-ווארטליכקייט פאר דער דאזיגער אק-ציע. אמת, די אלטע קהלה-פערזאנלעכע ערלעדיגט אלע לויפערנע ענינים, אזוי לאנג ווי קיין ניי קהלה-פערזאנלעכע איז נישט פעהאן. אבער מיר קענען דאך נישט וויסען! וואס די נאנטסטע טעג וועלען ברענגען און וואסערע ענדערונ-גען עס וועלען אין דער זאך פארקומען, און דאן קען דאך אזא וויכטיגע אקציע שטעהן אין געפאהר, אויב מען וועט זי נישט אנהויבען און איינארדנען אין דער צייט.

איז דאך היינט א צייט פון שרעק-ליכען אויסערגעווענהליכען קריזיס, א צייט, ווען הונדערטער און טויזענדער נפשות געהן אויס פון הונגער-נויט, און די אונטערשטיצונגס-אקציע וועט מוזען געוויס אנגעמען א זעהר ברייטע פער-נעהם, און בעזונדער איז דאך אין אזא ביטערע צייט א שאד יעדער גראשען וואס די היגע בעפעלקערונג זאל צאה-לען טייערער! פאר מצות און מען מוז זעהען איינצוקויפען מעהל ווי צום בי-ליגסטען, און אויך צו ווירקען, אז דאס באק-געלד זאל נישט קאסטען טייער, אזוי ווי דאס איז אלע יאהר, אז אין אונזער שטאט קאסטען מצות טייערער ווי כמעט אין אלע שטעט.

מיר ווייסען אויך נישט אויב דער סיסטעם, וואס ווערט בענוצט וינט פעטליכע יאהר צו נעמען קמחא פון מעהל, זאל אויך אנגעוואנדען ווערען היי-יאהר, ווארים סוף-כל סוף קומט דאך אויס, אז דער מיטעל-לאס וואס קויפט מעהל מצות, צעהלט א גרעסערע סומע קמחא ווי דער רייכער וואס האט א קליינע פאמיליע, ווען זאגאר ער גיט בעזונדער א געוויסע סומע פאר קמחא. און אין דער יעצטיגער צייט דארף מען דאך זארגען פאר דעם מי-טעלמאן, וועלכער נעמט טאקי נישט קיין קמחא, אבער יעדער גראשען וואס ער גיט אויס איהר מצות קומט אן מיט די גרעסטע שוועריגקייטען, אז ער

די פערפאלגטע.

(43)

ראמאן פון יודישען לעבען אין איטאליע, אין 19-טען יאהר-הונדערט.

פריי פון העברעאיש דורך י. געלדאָהן.

(פארטזעצונג).

29.

אכט טעג שפעטער איז דער קלייס-טער-דאקטאר געקומען צום נונציוס יא-האן און איהם געמעלדעט, אז אהרן פעלדמאן איז שוין פולשטענדיג צוריק-געשטעלט, און אזוי ווי זיין פרוי האט זיך אינצווישען זעהר גוט ערהאלט, האלט ער אז מען קען שוין מאכען די פרוי פון צוזאמענברענגען מאן און פרוי, וואס ער וועט לויט זיין איבער-צייגונג האבען א זעהר גוטע ווירקונג אויף איהר פסיכישען צושטאנד.

נונציוס יאהאן האט נאך אויסגע-פרעגט דעם דאקטאר אויב די ווירקונג וועט נישט זיין קיין פערקערטע, און נאכדעם ווי דער דאקטאר האט איהם ערקלערט, אז דער עקספערמענט מוז אויף יעדע פאל געמאכט ווערען, הא-בען זיי בעשלאסען אויף צוזאמנעמען דאס צו טהון און, דער דאקטאר זאל דערווייל זיי ביידע צוגרייטען צו דער בעגעגעניש.

ווען דער דאקטאר האט שפעטער בע-זוכט פעלדמאנען, האט פעלדמאן צו איהם געזאגט:

איך מיינ, ה' דאקטאר, אז איך בין שוין אינגאנצען געזונד און מען מעג

הערענדיג, אז זיין ליבע פרוי איז פאר צרות גייסטיג קראנק געווארען, אבער ער האט צוגעגעבען, אז ער איז זיכער דאס זיין אנוועזנהייט וועט אויך איהר ווירקען צום גוטען און זי וועט געזונד ווערען.

איצט האט דער דאקטאר זיך געפ-גען בעפרידיגט, ווייל ער וועט דאס נישט טהון אויף אייגענער האנד, נאר מיט דער איינשטימונג פון פעלדמאנען און זיי האבען בעשלאסען אויפ'ן צוויי-טען טאג דאס אויסצופיהרען.

פון פעלדמאנען איז דער דאקטאר אוועק אין שפיטאל צו זיין פרוי, וועל-כע ער האט געפונען אין א בעפרידי-גענדען צושטאנד, און נאכדעם ווי ער האט מיט'ן שפיטאל-דאקטאר בעשפרא-כען די גאנצע זאך איז ער אוועק צומארגענס אינדערפריה איז דער דאקטאר מיט פעלדמאנען, אויך גונג-ציוס יאהאן אוועק אין שפיטאל צו פעלדמאנען פרוי, עס זענען געמאכט געווארען אלע נויטיגע פארברייטונגען אינפאל אויב דאס צוזאמענטרעפען זיך פון מאן און פרוי זאל האבען א שלעכ-טע ווירקונג אויף דער קראנקער, אבער עס איז פשוט א נס געשעהן, ווען דו פרוי האט דערוועהן איהר מאן איז זי איהם געפאלען אויפ'ן האלץ און זיך שרעקליך צווייניט. אזוי האט זי גע-וויינט א לאנגע צייט, און נאכדעם ווי זי האט זיך פערזעהט איז געווען צו בעמערקען, אז זי האט צוריק בעק-מען איהר פערשטאנד און איז געווא-

רען א פולשטענדיג נארמאלער מענטש. דאס בעקענען זיך פון מאן און פרוי איז געווען א זעהר טראגישע פארשטע-לונג אזוי, אז אלע אנוועזענדע זענען געריהרט געווארען ביז טרעהרען.

נאכדעם ווי מאן און פרוי האבען זיך בערוהיגט פון דער ערשטער ערשיטע-רונג איז אריין אין צימער נוצציוס יא-האן, וועלכער האט זיי געגריסט און פעלדמאן האט איהם פארגעשטעלט פאר דער פרוי אלס זיין רעטער וואס האט איהם געראטעוועט פון לאנגיעהריגען געפענגניש.

לויט דער בעראטונג פון די דאקטוי-רים איז בעשלאסען געווארען, אז די פרוי זאל נאך בלייבען עטליכע טעג אין שפיטאל אונטער ארצטליכער אויפ-זיכט פון פעלדמאן איז מיט איהר דארט געבליבען. אבער דאביי איז אהרן פעלדמאן שוין ארויס אויף עטליכע שעה אין טאג אין גאס און ער האט בעזוכט דעם נונציוס יאהאן לויט ווי ער האט מיט איהם געהאט אפגעערעדט. יאהאן האט איהם ערקלערט אז איצט נאכדעם ווי ער האט זיין פרוי זענען אויסער יעדער געפאהר, וועט ער יא-האן, אנהויבען די נויטיגע ארבייט, אז פעלדמאן זאל צוריק בעקומען פון דער קירך זיין גרויס פערמעגען, וועלכעס איז פון איהם אהן רעכט אפגענומען געווארען, און ער איז זיכער, אז דער הייליגער פויבסט וועט דאס אונטער-שטיצען.

א בריעק פון פרעסלוי

פארלעזונג האַלטען, וואס עס וועט פאן די פוילישע בירגער, איבערהויפט די יודען, קלאָר שטעלען זייער רעכטליכע זאַגע אין זאַנד.

דערווייל איז די זאַגע פון די אַסט-יודען זעהר טראַגיש און זיי זעבען אים בער שווערע טעג, איבערהויפט אים שלעכט די זאַגע פון דער יוגענד, וועלכע מע אַרבייטסלאָז, נישט האַבענדיג קיין בעזעפטיגונג.

וְיִשְׂרָאֵל גִּעְהָעֵרֶם, וְזִנְיָ גִעְהָעֵרֶם.

דאס אפשטויטענדסטע דערביי איז
נישט אזוי די ווילדע פארמען פון דעם
גול'נ'גשען אנפאל, דאס נישט ערקלע-
רען קיין מלחמה פאר'ן אנפאל, דאס

וְיָצֵא אֶת הָעָם מִן הָאֶרֶץ.

ווי אזוי עס האט אויסגעהען דער
2-טע טאג. דעמאנסטראציע שטרייק
דארף אין אייך נישט איבערגעבן.
דייזש דאס ווייסט איהר אליין און איב-
ריגענס איז דאס דער שטער
סיגנאל, די התחלה. און וואס ווייטער
וועט זיין, וועלען מיר זעהן. אין ווייל
אָפּער דאָ נאר פּרעזיינטענען דעם פּער-
לויף פון דער פּערזאָנלונג, וועלכע איז
געווען רייך און קריאטיווע און עפּיזא-
דען און עס וואָלט געווען אַנפּילד, און
דאס זאָל פּערלויורען געווען.

קודם-כל מוז מען בעמערקען, אז עס
איז געקומען אַנ'אונגעהויער גרויסער

צעהן יאָהר נהלל.

רער — אוועקגעשמיסען האָבען זיי די געזעלשאַפֿטליכע קאַריערע און איבער-געגעבען זיך אינגאנצען דעם „תיקון-הנפש“...

זייער גייסטיגער פיהרער איז גע-ווען א. ד. גארדאן ז"ל, וועלכער האָט געזעהען די גאולה פון יידישען פֿאָלק אין צוזאַמענבונד מיט דער נאַטור דורך ערד-אַרבייט, זייענדיג שוין הָלָה-כער פופציג יאָהר האָט ער אויף זיך ארויפגעוואָרפען דעם יאך פון ארבייט, וועלענדיג מקיים-זיין זיין תורה בפועל ממש; טאַג-טעגליך האָט מען געקאָנט בעגענען דעם דאָזיגען פאטריאַכאַלען זקן מיט דעם גראב-אייזען אויפ'ן אק-סעל. — נישט אומזיסט האָבען זיינע נהלל'ער תלמידים פערפלאַנצט אויף זיין נאָמען א וועלדעל אין די גרע-נעצען פון זייער קאָלאָניע. זיין גייסט שוועבט ארום נאָך היינט אויף די פערדער פון נהלל.

— איז שוין דען ווירקליך אריבער צעהן יאָהר זינט מ'האָט פארלעגט דעם יסוד פון דער דאָזיגער קאָלאָניע? — דאכט זיך ערשט נעכטען איז דאָס געווען. שורות, שורות פון ביידלעך האָבען זיך צוגעטויליגט צו דער מו-טער ערד. ארום און ארום זומפען און וויסענשיש. די דייטשען זענען אנטלאָ-פען — די מאלאריע האָט זיי פער-טריבען. — וועט דען דאָ זיין א ישוב? — א צווייפֿעל גנב'ט זיך אין הארץ אריין. — דער ווינד רייסט זיך אריין צווישען פרמל און ים, די ביידלעך פאלען, נאָר עקשנותדיג און געדולדיג ווערען זיי ווידער אויפגעשטעלט. — נישט קיין וואַסער, נישט קיין רוה. די פנימ'ער פערדאגה'ט און פערברענט. די מחנה שלאָפט, נאר דער הר-תבור שטעהט אויף דער וואַך...

— שלאָפט, שלאָפט רוחיג, טייערע חברים! מאַרגען וועט אייער האַפנונג פערוורקליכט ווערען. נאך א צוויי טויזענד-יאָהריגער הפסקה וועט מאָר-גען פון דאס ניי די יידישע סאכע בעהערשען דעם יידישען עמק!

— ברייט איז די פֿעלד, הימעל, ערד און בערג. איינע נאָך איינע ציהען זיך שורות-ווייז די מול-אייזלעך, שלע-פענדיג נאָך זיך דעם אקער-אייזען.

— ווער איז דאן צו אייך גלייך גע-ווען, ווען איהר האָט געשיקט אייער ערשטע תפילה פון דער בערישטער בענייטער יידישער פֿעלד! —

— צעהן יאָהר! איך שטעה היינט אויף די פֿעלדער פון נהלל — די אר-בייט איז שוין נישט קיין „גבורה“. טויזענדער חלוצים האָבען זיך צוזא-מענעבונדען מיט דער ערד. מען אַקערט, מען זייט, מען שניידט — א נאנץ נאָטירליך געשעהעניש. יידישע דערפער ארום. מען אַרבייט אין פֿעלד, אין וויינגאַרטען, אין שטאַל — אַנ'אַלט יידיש ביכלעל פון געדענס צייטען...

— טייערע חברים, איהר האָט נישט נאָר די ערד בעזיגט, נאר אויך דעם

גלות-יודען. געוויס האָט א גרויסע ווערט די בעל-הביתשיקייט; אָבער עס זענען דאָ נצחונות, וואָס מיר זענען נישט אימזשטאַנד צו שעצען. דעם ער-שטען פֿעלעקעל האָט איהר אריינגע-שטעקט — קוקט זיך נאר צו ארום: א יידישער לאַנדווירטשאַפֿטליכער ישוב' וואָס נעהמט ארום מעהר ווי דרייסיג פונקטען; —

— אויף די ווענד פון נהלל'ער בית-עם (פֿאָלקס-הויז) הענגען דיאגראמען פון טאבעלעלען. דאָס איז די געשיכטע פון נהלל. איך קוק זיך איין: ציפערען און קעסטעלעך, וואס דערצעהלען פון מעשים.

עס הויבט זיך אָן א חשבון פון פראָדוקטען: 150 טאן גרינס, 74 טאָן וויינטרויבען, 6190 עופות, 312 טויזענד אייער, 381 טויזענד ליטער מילך און נאָך און נאָך. — הייסט עס: דער ספק, וואָס האָט זיך פערגנב'ט אין האַרצען מיט צעהן יאָהר צוריק, איז געווען אומזיסט! — א קאָלאָניע וואָס ערנעהרט 700 נפשות. 110 משפחות האָבען זיך איינגעוואַרצלעט טיף אין דער ערד. צווישען זיי 24 נישט-ערד-ארבייטער.

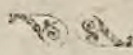
איך זעה דאָס אַלץ אויף דעם לשון פון דער ווירקליכקייט: די זומפען זע-נען אויסגעטריקענט געוואָרען. א ים פון זאָגען. פערזייטע גאָזען. טשערע-דעס פון שאף און קיה. יידישע פאס-טוכער. דער חלום איז פערוורקליכט געוואָרען.

— א יידיש דאָרף. איך האָב זי שטאַק'ל ליעב. ביי דער נאַטור האָבען זי אָפגעגולד'ט, מיט אייגענע הענד די דראנאווען געמאַכט. אונזערע איז זי, ווייל מיט שחיים און בלוט האָבען מיר זי אויפגעשטעלט! — איך האָב ליעב אווענד-צייט צוצוקוקען זיך צו דער גרויסער מחנה פון די יידישע קינדערלעך. 260 תלמידים אין קינדער-גאַרטען און אין שולע. דאָס זענען אונזערע זעלנער, וועלכע וועלען ערווער-בען פאַר אונז דאָס לאַנד דורך פריד-ליכער אַרבייט. זייער נשמה איז גאַנץ-זי ווייס נישט פון קיין שפאטונגען...

— זייערע טאטעס שטעהען שוין היינט אויף די אייגענע פיס. שוין אונ-טערגעשריבען די קאָנטראַקטען. אין א פאַר יאָהר ארום וועלען זיי שוין אָנהויבען צוריק צו צאהלען דעם „קרן-היסוד“ זייער חוב (ארום 75.000 פונט), וואָס ער האָט אינוועסטירט אין נהלל פאַר זייער קאָלאָניזירונג.

איך קוק מיר ארום — פערברענטע, פערדאגה'טע פנימ'ער און פרייע פרי-שע נשמות. — זייער אויסזעהן דער-צעהלט מיר פיעל מעהר — ווי די דיאג-ראמען מיט די ציפערען...

פון וואנד קוקען אויף מיר די אוי-גען פון א. ד. גארדאן ז"ל. זיי זענען צופרידען. איך בלעטער איבער אין מוח זיינע מאמרים און מיר דוכט זיך, אז דאָס דאָזיגע נהלל איז נאר אַ לע-בעדיגע אילוסטראַציע פון זייערע גע-דאַנקען...

מיר נאָך ווידמען אַ פאַר ווערטער אַנ-דערע קלייניגקייטען.

קאָנקורענץ

ר' עמנואל'קע דער אייניצאָטאָר און פרעזעס פון די גוט-שבת יודעלעך גיט מיר איבער, אַז אויך אין זיין געזעל-שאַפֿטליכער טעטיגקייט האט ער אנגע-טראָפּען אויף קאָנקורענץ. נעמליך: עס האבען זיך צונויפגענומען עטליכע יו-דען און געהען אַרום שבת איבער די הויפּען און שרייען אויך גוט-שבת יו-דעלעך. וויל ער, ר' עמנואל'קע, אַז פדי מען זאָל זיך נישט טועה זיין זאָל מען ביי די שבת-יודעלעך פאָדערען לעגטימאַציעס מיט שטעמפלען פון דער געזעלשאַפֿט „תומכי עניים“. פרעג איך דעם ר' עמנועל'קע: ווי וועט זיין דער פאַל, אַז די קאָנקורענץ - פארטיי וועט זיך אויך פערשאַפּען לעגטימאַ-ציעס? טויג טאָקי נישט-ענטפערט דער פרעזעס.

אמת'ער נחת.

מיר האָבען געהאַט אַ אמת'ן נחת-רוח פון אונזערע יונגעלייט, וואס פער-נעמען זיך מיט פיזישער ענטוויקלונג. שבת אויף דער נאכט איז פאַרגעקו-מען אַ באַקס-מעשט צווישען אונזערע

טראַפּעץ=מילך=פונקט.

אויפגאָבע פון טראַפּעץ-מילך-אַנשטאַלט, וועלכער ווערט בעטראַכט אלס א וויכ-טיגער געהילפס-פונקט ביי דער קינ-דער-סטאַציע.

אמת, אין די מערב אייראָפּעאישע לענדער, ווערען די „טראַפּעץ-מילך-פונקטען“ בעטראַכט אלס א איבריגער באלאסט, ווייל אַ דאַנק דעם הויכען קולטורעלען ניוואַ פון דער בעפעלקע-רונג, געניגט פולשטענדיג דאָס געבען דורך דעם דאָקטאָר אָנווייזונגען, ווי אַזוי עס דאַרפט פאַרגעברייט ווערען די ראַציאָנעלע בעשפייזונג פאַר'ן קינד און ווי עס זעט קינד צו געבען. די שוועסטער היגעניסטין האָט אין דעם פאַל אַ פליכט צו קאָנטראָלירען, פון צייט צו צייט, ביים קינד אין שטוב, צו דעם דאָקטאָרס אָנווייזונגען ווערען פונקטליך אויסגעפיהרט.

ביי אונז אָבער, קען מען זיך ליידער מיט דעם אויף אונזערע מוטערס נאָך נישט פערלאָזען.

מיר ווייסען גאַנץ גוט, ווי שווער עס קומט אָן, אונזערע מוטערס צוצו-געוואוינען צו דעם געדאַנק, פון פער-זענליכער און וואוינוג-היגענישע וואָס איז נויטיג פאַר דער נאָרמאַלער ענט-וויקלונג פונ'ם קינד. דערצו קומען נאָך צו די שוועהרע וואוינוגס-בעדינגונגען פון די אַרימע מאסען, ביי וועלכע די קינד דיענט, על פי רוב, גלייכצייטיג אַלס עס, שלאָף און אַפילו ארבייט-צימער. דעריבער טאָקי זענען ביי אונ-זערע בעדינגונגען די טראַפּעץ-מילך-פונקטען א אונבעדינגטע נויטווענדיג-קייט, אהן וועלכע די אַרבייט אין די סטאַציעס, איז נור א האַלבע.

די פערוואַלטונג פון טשענסטאָכאווער „טאָז“, פערשטעהענדיג די נויטווענ-דיגקייט פון דער אינסטיטוציע בעמיהט זיך שוין מכהמה יאהרען צו לאָזען אין בעוועגונג.

אין יעדען יאָהר-בעריכט איז דער-מאָנט געווארען מיט בעדויערן דאס פעהלען פון דעם אנשטאַלט אין אונ-זער שטאדט.

דער „טאָז“ האָט אָנגעקלאָפט ביי די בערופענע רעגירונגס- און -קאָמונאַלע מאכט-אָרגאַנען, וואו מען האט אויפגע-קלערט די וויכטיגקייט פון טראַפּעץ-מילך - פונקט פאַר דער פיזישער ענט-וויקלונג פונ'ם וויג-קינד, אָבער ליידער זענען אַלע בעמיהונגען ביז יעצט גע-בליבען אָהן ערפאַלג.

ס'איז דעריבער נישט געבליבען קיין אַנדערע ברירה ווי צו פערלאָזען זיך אויף אייגענע פחות, אַפֿעלירען צו דער יידישער עפענטליכקייט, אַז זי זאָל געבען די מעגליכקייט דעם אנשטאַלט צו פיהרען.

אַלץ דעם 1-טען מערץ איז דער „טראַפּעץ-מילך-פונקט“ געעפּענט געווא-רען.

הלאי אויף לאנגע יאהרען!

י. ראָזינער

איך ווייס נישט...

אויף די פיעל אָנפראַגען פון אונזע-רע לעזער, ווי אַזוי עס האָט אויסגע-זעהען דער באַל פון „עזרה“ מיט זיי-ערע שותפים, די אַקאַדעמישע יוגענד מוז איך ענטפערן, אַז איך ווייס נישט. לעולם בין איך געווען זעהר נייעג-ריג צו זעהן ווי עס זעהט אויס אַ באַל פון פרויען, וואס געהערען צו „עזרה“ מיט יונגע יונגעלעך, נאָר ליידער האָב איך נישט געהאַט די זכיה דאס צו זעהען...

מען האָט מיך נישט אַריינגעלאָזט, קיין מאָטיווען האָט מען מיר נישט אָנגעגעבען, נאָר ווי איך בין זיך משער מוז עס זיין צוליעב פאָלגענדען: פאַר די „עזרה“ בין איך הפנים צו יונג און פאַר די אַקאַדעמיקען — צו אַלט. און הייט ווי איך האָב זיך נישט גע-קענט צופאַסען צו די יאהרען, האָב איך ממילא נישט געהאַט די זכיה עס צו זעהען...

דעריבער מיינע פריינד, ווייס איך פאַקטיש נישט וואס אייך צו ענטפער-רען...

לויטן

מיר האָבען שוין בעשריבען די טע-טיגקייט פון דער קינדער סטאַציע ביים „טאָז“ און אָנגעוויזען אויף דער פאַ-פולאַריטעט פון דעם אַנשטאַלט צווישען די ברייטע מאַסען. דאָר בעסטער בע-ווייז איז, דאָס רעגיסטרירען איבער 2000 וויג-קינדער אין משך פון 4 יאָהר טעטיגקייט.

דאס סעקרעטאַריאַט פון „טאָז“ אַר-בייט יעצט אויס סטאַטיסטישע פער-גלייכונגען און דיאגראמען וועגען דער ביז איצטיגער „טאָז“-אַרבייט, אין וועל-כע ס'וועט ספּעציעל בעריקזיסטיגט ווערען די פרוכטבאַרע טעטיגקייט פון דער קינדער-סטאַציע און איהר נוצליכ-קייט פאַר דעם וויג - קינד און זיין ענטוויקלונג.

די קינדער-סטאַציע האָט זיך ביז יעצט פערנומען הויפטזעכליך מיט קאַנ-סולטאטיווער טעטיגקייט, ד. ה. די מוטערס וואָס האָבען רעגיסטירט זיי-ערע קינדער אין דער סטאַציע, האָבען בעקומען דאָרט מעדיצינישע עצות און היגענישע אָנווייזונגען (וועגען באַדען, שפאַצירען, היגעניע פון לאָקאַל) מיט איינעם וואָרט, די מוטערס זענען אויפ-געקלערט געוואָרען, ווי זיי דאַרפען זיך נוהג זיין מיט'ן קינד, אז אפילו ביי שווערע עקאָנאָמישע בעדינגונגען זאָל עס זיך קענען נאָרמאַל ענטוויק-לען. אויסער דעם האָט דער דאָקטאָר געלערנט די מוטערס ווי אַזוי פאַרצו-ברייטען די ראַציאָנעלע דערנעהרונג פונ'ם קינד. די אַרבייט פונ'ם דאָקטאָר איז ערגענצט געוואָרען דורך דער היגע-ניסטין בעת איהר הויז-בעזוכען ביי די קינדער.

די צעה וואָס די מוטער בעקומט אין דער סטאַציע מוז אָבער בעגלייט ווערען מיט פראָקטישער הילף, וועלכע קען געגעבען ווערען נור דורך די טראַפּעץ-מילך-פונקטען.

אינ'ם „טראַפּעץ מילך פונקט“ ווערען צוגעגרייט לויט פאַרשריפט פון דאָ-טוירים פערשידענע מילך - מישונגען פאַר קינדער, וואָס זייערע מוטערס קע-נען זיי נישט, צוליעב פערשידענע סיבות, דערנעהרען מיט זייער אייגענער מילך (וועלכע איז אנב די געזונדסטע און די בעסטע), אָדער פאַר מוטערס וואָס זענען צייטווייליג נישט ביכולת דאס קינד צו דערנעהרען. איבריגענס, איז דאָך בעוואוסט, אַז ביי יעדער מוטער פעהלט אויס, פריהער אָדער שפעטער, דער נויטיגער קוואנטום מילך, און דא-מאלס מוז דאָס קינד אַנקומען צו א צוגאַב-שפייזונג. אין די אַלע אויבען-אָנגעגעבענע פאַלען ענטשטעהט דאָס פראָבלעם וואָס צו געבען דעם קינד, ד. ה. וואָס קען ביי דעם קינד פער-טרעטען די מוטער מילך. ס'פערשטעהט זיך, אַז יעדעס קינד מוז אינדיווידועל בעהאַנדעלט ווערען און לויט דער על-טער, געזונד צושטאַנד און כאַראַקטער פונ'ם קינד, מוז די בעשפייזונג צוגע-גרייט ווערען. אַט דאָס איז בקיצור די

יונגלעך פון טורן און ספּאָרט-פעראיי-ן מיט אַ שעמאַנאוויצער פוילישער דרו-זשינע און אונזערע יונגע יונגעלעך האָ-בען אַרויסגעוויזען אַזוי פיעל טעכניק און רוטיין, אַז זיי האבען כמעט געוואו-נען אַלע רונדעס.

איך בין געזעסען און האָב מורא גע-האַט, אַז די גרויסע שקצים וועלען אונזערע יונגעלעך איינגעשלינגען, אָבער זיי, אונזערע יאָטען, האָבען אַרויסגע-וויזען, אַז אָהן עין-הרע, גבורה, אַז איך בין געווען ענטשיקט און איבער-הויפט איז דאס געווען אַ הערליכער באַקס-מעשט, וואס האָט אַרויסגערופּען דרך-אָרץ אַפילו ביי די גענגער.

אויך צומאָרגענס האָבען מיר געהאַט נחת פון אונזערע פרייזיינס. זיי האָבען געקעמפט מיט דער „בריגאדע“ און געוואונען. און ווען אונזערע האָבען געקעמפט מיט אייגענע, מיט קראקא-ווער „מכבי“, האָבען אונזערע פער-שפיעלעט.

אַזוי, אַז שבת און זונטאָג האָט גע-הערט צו אונזערע פרייזיינס אָון יונ-געלייט, וועלכע האָבען געהאַט אַ נצחון איבער די פוילישע גענגער.

איך בין דאס דער פאַרשטעהער פון דער צייטונג, וועלכער האָב אייך גע-ענטפערט, אַז איך האָלט, אַז אויף אזאלכע נאַרשיקטען שטעלט זיך קיין צייטונג נישט אָב און יעצט זאָל מען טאָקי זעהען, וואס האט איהר דען גע-רעדט אויף דער פערזאָנלונג? איהר

זענט ארויף אויף דער טריבונע און דערצעהלט פאַר די גויים, אַז א יוד האָט אין פאַבריקאַנטען און סוחרים-פעראיינן עפּיס געזאָלט הייסען געבען טהעע, אַז מען זאָל איהם אויסוועהלען אין דער פערזאָלטונג און ווען מען האָט איהם נישט אויסגעוועהלט, האט ער געזאגט — אָבער וואס פאַר אַ שייכות האָט עס געהאַט צו דער פערזאָלטונג פון די עלעקטריע-קאָנסו-מענטען און וואס האט איהר געוואָלט דערמיט זאָגען? אפשר אז זאָל מען אייך אויסוועהלען אין דער פערזאָלטונג.

זעהט איהר דאך, אַז דאס האט אויך נישט געהאַלפּען, פערקעהרט, דאס האט נאך אַרויסגערופּען אַ נישט - אָנגענעה-מען בייגעשמאַק און דער בעסערער עולם האט זיך פשוט געשעהמט וואס עס טרעפט, אז א יוד זאָל אויסרעדען פאַר קריסטען אויף א צווייטען יוד און

ערשט דער קריסט מושאַל האָט געמוזט פערטיידיגען דעם יוד.

יא, ה' יאַשינאווסקי, דאסמאל טהו איך אייך צוליעב און כ'פערפענטליך אייער שעהענע געשמאַקע „רעדע“.

די פרעסע און די מלחמה.

מיט די 2 דעמאָנסטראַציע-טעג איז נאָך דער קאַמף נישט פערענדיגט. פער-קעהרט, ער הויבט זיך ערשט אָן און ווי אַזוי ער וועט אויסוועהלען וועלען מיר אייך ווייטער בענאַכריכטען, ווא-רום דאס פרעזידיום האט זיך געוואָ-נען דען צו דער פרעסע, אַז זי זאָל מיט-העלפען אין קאַמף געגען דער עלעק-טראָווינע און פאַלד אויפ'ן אָרט איז געטאָדעלט געווארען איין פוילישע ציי-טונג, וועלכע האט געוואָנט אַבצודרי-קען אַנ'ערקלערונג פון דעם אַזוי פער-האַסטען דירעקטאָר אַפּאַנאוויטש און מען האָט שיעור נישט ערקלערט אַ חרם אויף דער צייטונג. אַלץ פאַרזיכ-טיג פרעסע-לייט, שטעלט אייך צום דיענסט פון די קעמפּענדע קאָנסומע-טען און וועקט אויף די שפאַלטען פון דער פרעסע דעם עולם צו דער מלחמה. איצט, אז איך האב זיך אָבערפער-טיגט מיט דער עלעקטראָווינע, וועלען

Adres.....
Nr.....

בעקבות מאבקי

דעמיט האב איך דעם כבוד מודיע צו זיין דער ג' קונדשאפט, אז איך האב געעפנט אין דער **ערשטער אלע 6**

א ווארשטען-געשעפט

איינגעארבעט לויט'ן לעצטען ווארשטען פון דער טעכניק און היגעניע. אייגענע ערשטלאזיגע אויסארבייטונג פון ווארשטען און פערשידענע געוויכערטע פליישען.

בעזוכט איהר איינמאל מיין געשעפט, בלייבט איהר שטענדיג מיין קונה!

מיט אכטונג **דוד גאלדבערג**

ערשטע אלע 6.

Rutynowana ekspedjentka

branży włókienniczej i konfekcji

męskiej **POTRZEBNA** od **ZARAZ**.

Referencje wymagane. Zgłosić się do Rząsińskiego, Aleja 29 w niedzielę od 11—1.

קופהויזער - טעכניקום

פאר אינזשיניער און ווערק-מייסטער

באר פראנקעוויזען, קופה.

פראגראם-סאדערנינג: עלעקטראטעכניק, מאשינען, ערד-מאשינען, און אויטא-לופט-בערייכער, שטאלי-בוי, איזען-וואסער-בוי, פאר סוחרים 1-סעמערקערטעכנישער קורס.

Zakład Elektrotechniczno-Inst.

„ŚWIATŁO-SIŁA”

sp. z ogr. odp.

CZĘSTOCHOWIE

NOWY RYNEK 5. TEL. 606

אייגענטימער:

גענר. טעכנישער און מ. עהרליך

מאכט בעקאנט דער ברייטער געזעלשאפט, אז אונזער פירמע איז איצט פערגרעסערט געווארען און נעמט אן אלערליי

עלעקטרישע ארבייטען

ווי: בעלייכטונג, מאטארען, אפארטען, ווי אויך אלערליי פארמאקטען. די ארבייט ווערט אויסגעפירט רעזעל, שנעל, אונטער דער לייטונג פון קאב. פאלייט. אויסצאהלונגען ביז א יאהר אלערליי ארבייטען.

וויסנשאפטלעכע אונטערזיכונג און גוטע טאק-טיק פונקטירט אויס דעם ערשטלאזיגן גען דולקא (אקב) זיכערערע צווינגט סלאניסקין (אקב) זיך אונטערצוגעבען אין דער דריטער רונדע. שיינ רעמי זיט נאך א זעהר אינטערעסאנטען קאמף מיט ליזאן (אקב). כליונער בע-זענט זשאיא (אקב) אויך פונקטען און שלימער פערשפיעלט צולייב דיסקווא-לימאקאציע צום אויבערשטענע וויצע מייסטער פאנארטא. שיעדס-ריכטער ה' 7. ווייס-זעהר גוט.

נעץ-באל טורניר.

דער טורניר, אין וועלכען עס האט אויך אנטהאלט גענומען די אויסגעציי-כענטע דאמען-מאנשאפט פון קראקאווער „מכבי” איז אויסגעפאלען אימפאזאנט, ספעציעלן דער קאמף מכבי - יודישער טורן-ספארט-פערטיי, וואס איז געווען א קאנצערט. מכבי האט צולייב'ן ר-היגען שפילען פערדינט אויך דעם היינט און ווייטערע טעג:

ערשטער פוילישער 100 פראצענטאגער לוסטיגער קלאנג-פילם.

סצענאר פון אויסגעצייכענטע ליטעראט פ. געטעל איז גען. ווינציא-ווא-דלוגאשעוויטקי.

Ułani, Ułani, Chłopcy malowani

מיט פאגארוזשסק, דימשא, קרוקאווסקי, פרענקעל, סקאניעשני א. א. קלאנג-איבערן-פראגראם.

„Grand-Kino”

קאשטשוסקי גאס.

לעצטער סעאנס 9.40 און.

Teatr „ODEON”

אלע 27.

לעצטער סעאנס 10 און 11.

אויפן 1 סעאנס קריסטל 1 זי.

ערשטער מאטעריאל-פאטער קלאנג-קינא

Nowości

אלע 12.

לעצטער סעאנס 9-30 און 11.

היינט און ווייטערע טעג.

היינט און ווייטערע טעג:

ערשטער פוילישער 100 פראצענטאגער לוסטיגער קלאנג-פילם.

סצענאר פון אויסגעצייכענטע ליטעראט פ. געטעל איז גען. ווינציא-ווא-דלוגאשעוויטקי.

Ułani, Ułani, Chłopcy malowani

מיט פאגארוזשסק, דימשא, קרוקאווסקי, פרענקעל, סקאניעשני א. א. קלאנג-איבערן-פראגראם.

היינט, פרייטאג און מארגען שבת. גרויסער צירק-פילם, וועלכען מיר גיבען פאר ווארשא

דראמא פון היינטיגען לעבען, אין די הייפט-ראלען **ליאנא האיד און אקטאד מאריאן.**

איבערן פראגראם: נייעסע אקטועלער קלאנג-פאקס. שבת און זונטאג 12 און 2 נאכמ. קומען פאר טאג-סעאנסען פילם **Podniebny Romans.**

צוליב'ן אונגעוויינלעכע טערמין נאך ביז מאנטאג דעם 7.

דער שענסטער מעלאדישטער סופערפילם

CZAR TANGA

וועט אלעמען בעצויבערען און ענטזיקען. בערוישענדער טאנג-ריס! ארגענטינער מוזיק! חוץ דעם קלאנג-איבערן פראגראם. בעמערקונג: דער פילם וועט אלס מיטאג-סעאנס נישט געשפילט ווערען.

א ברעף אין רעדאקציע.

זעהר ג' ה' רעדאקטאר!

איך בעט אייך זעהר צו געבען פלאץ אין אייער חשוב'ער צייטונג פאר פאל-גענדער ערקלערונג:

אין ווארשאווער „היינט” נומ. 20 פון 19 פעברואר איז געווען א נאטיק, אז א פערזאן מיט'ן נאמען שמועלעוויטש פון טשענסטאקאו, וועלכער וואוינט אין ברעסלוי איז דארט ארעסטירט געווא-רען אלס פרויענהענדלער.

צווי ווי איך בין אויך צופעליג פון טשענסטאכאו און וואוין זינט לענגערע יאָהרען אין ברעסלוי, וואו איך בין בעקאנט אלס שמועלעוויטש פון טשענס-טאכאו, בעט איך דורך אייער ח' ציי-טונג צו ערקלערען, אז איך האב זעל-בסטערשטענדליך צו דעם שמוציגען ענין קיין שייכות נישט.

איך בעט אויך די רעדאקציע „היינט” דאס ריכטיג צו שטעלען.

מיט דרך-אויף

אייער מיטאג-פילם פ. שמועלעוויטש. ברעסלוי, דעם 1 מערץ 1932.

פון דער רעדאקציע:

מיר געבען גערן פלאץ פאר דעם ברעף פון אונזער ברעסלויער קארעס-פאנדענט, צוגעגענדיג, אז ה' פ. שמו-לעוויטש איז אין ברעסלוי בעקאנט אלס ארענטליכער מענטש און געזעל-שאפטליכער טהור צווישען די אסט-יודען. אין זיין ברעף אין „היינטיגען נומער ווערט אויך דערמאנט זיין אי-טערווענק ביים פוילישען קאנסול אין ברעסלוי וועגען געזעלשאפטליכע עני-נים.

מעלדונג.

מיט אייניגע טעג צוריק זענען פער-שפרייט געווארען אין טשענסטאכאו בילעטען אויף א פאנטען - לאטעריע מכלומטש איינגעארבעט דורכ'ן היגען „השומר-הצעיר”.

מיר מאכען אויפמערקזאם די יודישע עפענטליכקייט, דאס מיר ארבעטן נישט איין ביים היינטיגען טאג קיין שום פאנטען-לאטעריע און די פערשפרייטע בילעטען זענען פאלשע.

מיט אכטונג:

די הנהגה המקומית פון „השומר-הצעיר” אין טשענסטאכאו.

אלגעמיינע פערזאנלעכע פון לאקאליטען פערטיי

זונטאג דעם 6-טען 1. ח. 3 א זיי-גער נאכמיטאג, וועט אין זאל פון די פוילישע האנדווערקער אלע 9, פאר-קומען די אלגעמיינע פערזאנלעכע פון לאקאליטען פערטיי.

ספארט.

יטס פאקטער אונגעוואלטען א נצחון.

דער פערזאנלעכער שבת איז געבלי-בען אלס גוטער זכר פאר די באקטער פון יודישען טורן און ספארט-פערטיי. צולייב זייער גרויסען זיג איבער דעם ערשטלאזיגען שעמיאנאוויצער „אמאטארען באקטער-קלוב” אין דער הויך 3:9.

די זעהר אינטערעסאנטע קאמפען האבען העכסט צופרידענעשטעלט דאס צאהלייכע פובליקום. שילינצקי (יטס) בעזיגט מאליקן הויך אויף פונקטען.

קלאנגען, אז די פרעזידיום - וואהלען אין קעלצער וואיטוואודסטווע זאלען נאכאמאל פארקומען.

עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דאס מיניסטעריום איז געווארען אויפגעקוקט אויף דעם, וואס די פרע-זידיום פון די קהלה-ראטען און פער-וואלטונגען אין דער גאנצער קעלצער וואיטוואודסטווע זענען נישט פארגעק-מען לויט'ן געזעץ.

עס האנדעלט זיך אין דעם, וואס לויט'ן קהלה-געזעץ דארפען פריהער פארקומען די וואהלען צו דער פער-וואלטונג און ערשט נאכדעם דאך זיך דער ראט קאנסטיטואירען. דער קעלצער וואיטוואד האט אבער פער-

קאמוניקאט פון פערטיי פון אבא-נעמען פון עלעקטרישען שטראם.

דער ערשטער בעדינג אנציקניפען א פערבינדונג צו פערטראקטאציעס מיט דער עלעקטראניק וועט זיין דאס בחינא'דיגע פערבינדען פון שטראם, צום צווייטען מאל.

מיר דערמאנען, אז נאכ'ן אונטער-שרייבען די דעקלאראציע וועגען אי-בערהאקען דעם שטראם דארף מען אויפשוויפען די „קארעס” און ביי ערות פערנאטירען דעם בעשטאנד פון זיינער. דערביי דאך מען פאדערען לעגטימאציעס ביי די מאנטערען, וואס נעמען אראפ די זייגערס. די לעגטי-מאציעס דארפען זיין אויסגעשטעלט דורך דער עלעקטראניק. אויפ'ן ארט דאך מען פאדערן א בעשטעטיגונג אויפ'ן זייגער און זיין בעשטאנד.

אין ערשטען טאג פון שטריק האט טשענסטאכאו אין פולע 100 פראצ. בעלענט דעם עקאמען פון סאלידארי-טעט. די היגע בירגער האבען מיט דער פולער פערשטענדונג און שטאלץ זיך פערטייניגט מיט'ן באיקאט געגען דער עלעקטראניק.

לויט דער לעצטער צוזאמענשטעלונג פון 5 אויף 12 עקזיסטירענדע קרייזען האבען זיך 2620 פערזאן דעקלאירט און אבערזאגט פון עלעקטרישען שטראם. זונטאג, דעם 7 מערץ קומט פאר אויפ'ן פלאץ פאר'ן מאניטראט א פערשטענליכער מיטינג וועגען דער ווי-טערידיגער אקציע. איינצעלייטען-אין ספעציעלע בעקאנטמאכונגען.

קולטור-ארבייט ביי די האנד-ווערקער.

מארגען שבת האלב 8 אווענד וועט ד"ר דוד קאגאן האלטען א פארלעזונג אין דער יודישער שפראך א. ד. ט. (1) היגענע און סאנאטאריע. (2) וואס איז באקטעריע?

עס איז מעהר ווי זיכער, אז די פארלעזונג וועט דורך אלע האנדווער-קער בעזוכט ווערען.

די ערשטע געזעלשאפטליכע רעווי אין טשענסטאכאו.

אין קורצען וועט אויסגעפירט ווע-רען די ערשטע יודישע געז. רעווי מיט פול וויצען און הומאָר, אויף טע-מעס פון היגען יודישען געזעלשאפט-ליכען לעבען. נאך דער רעווי טעגן ביז'ן ווייטען טאג.

געווערס וועלען מיר בעזונדער מיטטיילען

די גרויסע ביליצער פירמע פון קארל יאנקאווסקי, האט ביי אונז אין טשענסטאכאו, אלע 39 געעפנט א פאבריק-לאגער, וואו די סחורות ווע-רען פערקויפט צו פאבריקס-פרייזען.

דער לייטער פון דער היגער אב-טיילונג איז דער בעוואוסטער ציוניס-טישער עסקן ה' מתתיהו וועקסעלבערג.

קאמוניקאט פון האנדווערקער-פערבאנד.

מיר פאדערען אויך אלע מיטגלידער פון האנדווערקער פערבאנד, וואס זע-נען שולדיג מעהר ווי פאר 3 מאנאטען מיטגלידס - בייטראג, צו ערלעדיגען עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דאס מיניסטעריום אויף דעם, וואס די פרע-זידיום פון די קהלה-ראטען און פער-וואלטונגען אין דער גאנצער קעלצער וואיטוואודסטווע זענען נישט פארגעק-מען לויט'ן געזעץ.

עס האנדעלט זיך אין דעם, וואס לויט'ן קהלה-געזעץ דארפען פריהער פארקומען די וואהלען צו דער פער-וואלטונג און ערשט נאכדעם דאך זיך דער ראט קאנסטיטואירען. דער קעלצער וואיטוואד האט אבער פער-

קאמוניקאט פון האנדווערקער-פערבאנד.

מיר פאדערען אויך אלע מיטגלידער פון האנדווערקער פערבאנד, וואס זע-נען שולדיג מעהר ווי פאר 3 מאנאטען מיטגלידס - בייטראג, צו ערלעדיגען עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דאס מיניסטעריום אויף דעם, וואס די פרע-זידיום פון די קהלה-ראטען און פער-וואלטונגען אין דער גאנצער קעלצער וואיטוואודסטווע זענען נישט פארגעק-מען לויט'ן געזעץ.